

Дзвоник

№65

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, серпень, 2012 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 65, 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukem* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzbonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Павло ТИЧИНА

ДЕ ТОПОЛЯ РОСТЕ...

Де тополя росте,
Серед поля стою.
І шумить, і співа
Жито думку свою.

Шумить жито, співа,
Заохочує жить.
Вітерець повіва,
Жито хилить, п'янить...

Жито шепче мені,
Як привільно навкруг,
І тремтить вдалині
Й потопа виднокруг...

Гей, простори які.
Любо-мило землі:
Де не глянь — колоски
Та всі в золоті-сріблї.

Де не глянь — колоски
Проти сонця блись-блись...
Лиш ген скраю ліски,
Нїби дим, простяглись...

Лише скраю ліски,
А то все, все жита,
Колоски, колоски,
...Тиха думка свята.

Лїна КОСТЕНКО

ВЖЕ БРАМИ ЛІТА ЗАМИКАЄ ОСІНЬ...

Задоцило. Захлюпало. Серпень випустив серп.
Цвіркуни й перепілочки припинили концерт.

Чорногуз поклонився лугам і садам.
Відлітаючи в Африку, пакував чемодан.

Де ти, літо, поділось, куди подалось?
Осінь, ось вона, осінь! Осінь, ось вона, ось!

Осінь брами твої замикала вночі,
Погубила у небі журавлині ключі.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XVI

Петруся згадка про криницю та про прочитані колись казки приглушила і втому, і спрагу. На його виду прочитувалась свіжа запозятливість. Він з цікавістю розглядався надовкіл, плекаючи в душі надію, що скоро всьому настане так жданий кінець їхньої з Павутинкою мандрівки. Він уже не сумнівався, як дотепер, коли в його душу злютовувались самочинно скрушні помисли. Дивився умиротворено перед себе і милувався спокійними перехлюпами Павутинки, підхопленої тихим вітром, що прокрадався поміж старезні смереки і ніс її на своїх хвилях. Навіть у певну часину позаздрив їй. Сам дух невидимий несе її над путівцем, скеровуючи її політ. Її не бавило оце осіннє різнотоння барв густого лісу, ані ледь притухле різнотрав'я обабіч дороги, ані переблиски зосенілого листя ліщини, що дедалі частіше появлялась їм на ходу. Дорога видимо хилилась до схилу, із низу доносився пах зів'ялих трав, а їхня дорога враз почала вужчати. Густі кущі майже заслонили її, і тепер поміж ними ледь вгадувався давно забутий прослідок, які знали хіба лісові мешканці.

Петрусь знетямився. Була доріжка і раптом її не стало. Натомість – суцільна гущавина. Куц до куца простягнув пагіння, доводиться силоміць їх розводити. І Павутинка кудись ділась. Хлопець зняковів, украй зневірився. І враз відчув стрімку втому, що обладала все його тіло. І раптом не те що закричав, не те що заволав:

– Де ви?! – аж луна пішла. Та не розкотисто, а несміливо.

– Отут я, – обізвалось глухо. – Я чекаю.

Хлопець не знав, що робити і що тут взагалі діється. Глянув вгору, де ледь вгадувалось скупе денне мерехтіння неба, і знову розпачливе «Де ви?!» прошелестіло поміж кущами.

– Осьдечки я, – почулось враз біля його ніг. – Чому кричиш? Знаєш, що я завжди біля тебе.

Петрусь засоромився. Дійсно, не треба панікувати, бо досі все мало свій щасливий кінець.

– Та я... – не спромігся закінчити Петрусь.

– Що ти?

– Я розгубився. Знаєте, я не поспішний і не встигаю за вами.

– Але рвати на клоччя душу не годиться.

– Знаю, але мене враз щось дуже перекурило.

– Що саме? – заглянула Павутинка насмішливо йому у втомлені очі.

– Не знаю.

– Знаєш, та соромно признатись. А нам уже недалеко.

– А криниця близько? – ледве видувив із себе Петрусь.

– Ні. Окрай гущавини дійдемо, а там уже вона. Я вже була дійшла, та мусила вернутись на твій клич.

– Вибачте, більше не станеться. Бо я вам довіряю.

– Гаразд, дозорюй за мною, – не пропадати нам тут. Стільки пройшли, тож тепера не будемо зневірятись. Грибів ще не назбирали, тож як повернешся додому.

– Правда. Матері я пообіцяв, тож хіба годиться вернутись з порожніми руками.

– Авжеж, не годиться. І друзі твої що подумують. Шкода бесіди.

– Я не перечу вам. І постараюсь довести.

– Дуже добре, дуже добре, Петрусь. Я рада за тебе. І горда. Тато теж похвалив би твою справу.

– Знаю, – мовив спокійно. – Ходімо ж, бо вечір близько і спрага докучає.

– Тут, у лісі, темніше, а за ним ще день. Часу нам вистачить на все.

– Тож не гаймося, ходім уже.

І вони пішли непоспішливо, важко пробиваючись поміж неподатливим галуззям кущів. Петрусь тішився, що невдовзі вони дійдуть за кінець лісу, де їх очікує криниця зі свіжою водою. Нап'ється і сил набереться, і Павутинка, може, скаже, що на нього ще чекає, несподіванки які. Ішли мовчки, кожен подумкуючи про своє, аж коли Павутинка несподівано скрикнула:

– Усе! Добігли!

– Куди? – ошелешено запитав Петрусь.

– Хіба не бачиш? Дійшли до помежів'я.

Хлопець дивився перед себе, та не помічав нічого на галявині, що так раптово розляглася перед ними.

– А де вона? – запитав.

– Криниця?

– Вона ж бо.

– Отам біля дуба.

І Петрусь зі всіх сил рвонув до неї. До загадкової криниці-студениці.

Ігор СІЧОВИК

Пригоди Мильної Бульбашки

Олеся дмухнула в кільце на кінці палички, і в небо злетіла Мильна Бульбашка. Така весела і така красива, що від неї не можна було відірвати очей. На бульбашці, як на екрані телевізора, відбивалося все, що пропливало довкола: дерева й будинки, хмари і квіти, трави і дівчинка Олеся.

Мильна Бульбашка виявилася тендітною, тому легко піднімалася вгору, доки не зустрілася із Сонцем.

– Ти хто? – запитала його Мильна Бульбашка.

– Я – Сонячне Світило, – відповіло поважно Сонце.

– І що ти тут робиш? – поцікавилася Мильна Бульбашка.

– Я освітлюю і зігріваю Землю, допомагаю рости деревам, квітам, травам. Я роблю увесь світ красивим. Навіть тебе.

– Пхи! – вигукнула Мильна Бульбашка. – Я й без тебе красива. А ти таке жовте й одноманітне. Не вірю, що ти можеш комусь бути корисним. Будь здорове! А я полетіла, аби кожен зміг помилуватися мною.

І Мильна Бульбашка попливла над землею у пошуках тих, хто міг би оцінити її красу.

Нарешті вона побачила кізку, що паслася на луці.

– О, яке диво! – підвела кізка голову. – Я такої краси ще не бачила! Будь ласка, феє, опустися поближче до мене, я доторкнуся до тебе язичком.

– Яка ж ти, кізко, хитра! – засміялася Мильна Бульбашка. – Якщо ти доторкнешся до мене, від мене нічого не залишиться. Їж свою травичку і пий водичку!

Та й полетіла.

І тут Мильна Бульбашка побачила дитячий майданчик, на якому гралися малята. Підлетіла поближче і заходилася кружляти над ними, показуючи себе з усіх боків. Від захоплення діти покидали лопатки й совочки, повистрибували з гойдалок і почали

махати руками, запрошуючи її в гості. Однак кольорова Мильна Бульбашка повільно облетіла довкола дитячого майданчика і зникла. Їй було досить самої слави.

По дорозі трапився дитячий садочок. На подвір'ї гралося так багато дітей, що у Мильної Бульбашки перехопило дух. Побачили малята різнокольорову кульку і від захоплення застигли – така вона була гарна!

Мильна Бульбашка кружляла над дитячим садочком, переливаючись усіма барвами веселки. Але довго затримуватися не збиралася, адже її чарівну красу належало оцінити й іншим дітям.

Піднялася Мильна Бульбашка над дахами будинків, над верхів'ям дерев та й попливла собі далі.

– От бачиш, Сонечко, як мене люблять, як мною захоплюються. А про тебе ніхто й не згадає.

Промовчало Сонечко, бо що воно могло сказати Мильній Бульбашці, яка прожила половину дня.

Саме тут повіяв вітер. Хтозна-звідки набігли хмари, за якими сховалося Сонце.

А Мильна Бульбашка летіла на пошуки нових шанувальників. І знову натрапила на дитячий садочок.

Опустилася до дітей і почала хизуватися собою. І диво-дивне, ніхто з малят не звернув на неї жодної уваги. Ніби її взагалі не було. Лише один хлопчик показав на кульку пальчиком, проказавши: «Дивіться, якась сіра булька літає. Мабуть, дощик буде...»

Після його слів вихователька і діти поспішили в дитсадочок.

Закружляла Мильна Бульбашка в небі одна. І стало їй неприємно і непривітно. Такої неповаги до себе вона витримати не могла. Важко зітхнула – і луснула. Від образи.

На землю, наче дві сльозинки, впали краплинки води. Усе, що залишилося від Мильної Бульбашки.

Олександр ПУШКІН

Казка про рибака та рибку

Переклад Наталі Забіли

(Продовження з попереднього числа)

Знов пішов дід до синього моря, –
 Неспокійне синєє море!
 Золоту став він кликати рибку.
 Припливла з моря рибка, спитала:
 «Чого тобі треба, дідусю?»
 Уклонився він рибиці та й каже:
 «Змилуйся, паніматонько-рибко!
 Бач, стара моя зовсім здуріла,
 Не дає мені, старому, спокою:
 Вже не хоче бути вона селянкою,
 Хоче бути стовбовою дворянкою».
 Відказала рибка золотая:
 «Не журися, іди собі з Богом!»
 Повернувся старий до старої,
 Що ж він бачить? –
 Високі хорони,
 А на ганку стоїть його баба,
 В соболевій вона тілогрійці,
 Грезетова на маківці кічка,
 Ще й перлове намисто на шії,
 На руках самоцвітні каблучки,
 На ногах – чобітки червоні.
 Перед нею дбайливі слуги,
 Вона б'є їх, за чуба тягає...
 Каже дід до своєї старої:
 «Здрастуй, пані-добродійко дворянко!
 Чи теперечки ти вдовольнилась?»
 А стара на старого як гримне
 Та на стайню до коней послала.
 От і тиждень, і другий минає,
 Іще дужче тут баба здуріла,
 Знов до рибки старого посилас.
 «Повертайся, вклонися рибиці:
 Вже не хочу я бути дворянкою,
 Хочу вільною бути царицею!»
 Дід злякався, почав благати:
 «Що ти, бабо, чи ти сказала?
 Ні ступити, ні мовить не вмієш,
 То й смішитимеш ціле царство!»
 Розгнівалась баба ще дужче,
 Як ударить діда в обличчя.
 «Як ти смів сперечатись зі мною,
 Зі мною, дворянкою стовбовою?!
 Иди до моря, кажу тобі честю,
 А не схочеш – неволею підеш!»
 Почвалав старенький до моря, –
 Почорніло синєє море.
 Золоту став він кликати рибку.
 Припливла до нього рибка, спитала:
 «Чого тобі треба, дідусю?»
 Уклонився старий та й каже:
 «Змилуйся, матінко-рибко!
 Знову моя баба вередує:
 Вже не хоче бути дворянкою,
 Хоче бути вільною царицею!»
 Відказала рибка золотая:
 «Не журися, іди собі з Богом.
 Добре, буде царицею баба!»

До старої дідусь повернувся,
 Бачить: царський палац препошаний,
 У палаці стару свою бачить, –
 За столом сидить вона – цариця,
 Служать їй бояри та дворяни,
 Наливають їй вина заморські,
 А на закуску – медяники солодкі.
 Навкруги стоїть грізна сторожа,
 За плечима – списи та сокири.
 Як побачив дідусь, налякався,
 В ноги він старій уклонився,
 Мовив: «Здрастуй, грізна царице!
 Чи ж теперечки ти вдовольнилась?»
 І не глянула баба на нього,
 Тільки гнати з очей його звеліла.
 Тут підбігли пани та бояри,
 Старого у шию заштовхали.
 А на дверях сторожа надбігла
 Та сокирами ледь не зарубала.
 Ще й народ глузував із нього:
 «Так і треба тобі, старий нечемо!
 Це тобі, нечемо, наука,
 Щоб не ліз не в свої сани!»
 Ось і тиждень, і другий минає, –
 Іще дужче баба здуріла,
 Царедворців по діда посилас.
 Розшукали старого, приводять.
 Чоловікові й каже баба:
 «Повертайся, вклонися рибиці, –
 Вже не хочу я бути царицею,
 Хочу бути морською володаркою,
 Хочу жити в окіяні-морі,
 Щоб служила мені рибка золотая
 І в мене була на побігеньках».
 Не наслідився дід сперечатись,
 Не наважився всупереч казати.
 От іде він до синього моря,
 Бачить – море сердито бушує,
 Надимає розгнівані хвилі,
 Ходять хвилі, і стогнуть, і виють.
 Став він кликати рибку золотую.
 Припливла з моря рибка, спитала:
 «Чого тобі треба, дідусю?»
 Уклонився старий та й каже:
 «Змилуйся, матінко-рибко!
 Що робити з клятою бабою?
 Вже не хоче вона бути царицею,
 Хоче бути володаркою морською,
 Щоб їй жити в окіяні-морі,
 І щоб ти сама їй служила
 І в неї була на побігеньках!»
 Не сказала нічого рибка,
 Лиш хвостом по воді майнула
 І сховалась в глибокому морі.
 Довго ждав старий біля моря,
 Не діждався, пішов він додому.
 Глянув – аж перед ним землянка,
 На порозі сидить його баба,
 Перед нею – розколоті ночви.

Кінець

Людмила ДОРОШ

Незвичайний пульт

(Продовження з попереднього числа)

Він прокинувся, коли заспівали перші півні. Тихенько одягнувся, прокрався у спальню до своїх батьків, тихесенько попрощався з ними назавжди, так само зробив і з бабусею та сестричками і вийшов з хати. По дорозі такі знайомі і рідні речі немов благально і сумно дивилися на нього – мовляв, куди ж ти, Петрику? Вернись... – але хлопець, стиснувши зуби, лишав їх за своєю спиною і йшов далі.

І прийшов до берега швидкої глибокої річки. Бурхлива вода лякала його, але він вирішив: тільки так він зможе втекти від того зловісного пульта, який був, звичайно ж, знову в його руці.

Ось він стоїть на крутому березі, ще мить – і він полетить каменем у той вир і зникне назавжди у його темній глибочині. Довго не наважувався це зробити, але раптом у приливі сміливості й розпачу, промовляючи «раз, два, три», стрибнув з берега. Йому було страшно, тож він заплющив очі.

– Ха-ха-ха! Хі-хі-хі! – почувся йому веселий сміх.

Розплющив очі – і от халепа – він знаходився у школі, на спортивному майданчику, в піску! Виявляється, їхній клас здавав залік зі стрибків у пісок. А чому всі сміялися з нього? Бо він, Петрик, був всього за декілька сантиметрів від лінії!

І ось тут Петрик зрозумів найстрашніше: для нього немає спасіння, немає вороття. Навіть зникнути назавжди із життя він не може, пульт не лишає його...

Так у Петриковому житті розпочався новий, ще гірший період зловісної круговерті: пульт зовсім очманів і кадри почали перескакувати з такою швидкістю, що у Петрика складалося враження, що на його місці – хтось інший, бо він вже навіть нічого і не відчував, і не пам'ятав зі свого життя. Він тільки бачив, як повз нього проскакували місяці, роки. От він уже й закінчив школу, працює і... старіє! Ось він уже бачить перші сиві волосинки, потім їх стає все більше й більше. А в душі – повна пустота, немає спогадів, немає емоцій...

І ось одного дня вже літнього віку Петрик йшов по вулиці – і раптом з-за рогу виходить – хто б ви думали? – та сама дивовижна бабуся, яка багато років тому дала йому подарунок – чарівний пульт. Але, як не дивно, вона зовсім не змінилася, не постаріла, а була геть такою, якою пам'ятав її Петрик.

Він зупинився, як укопаний. Коліна почали тремтіти від хвилювання, подих перехоплю-

вало і його обдало холодним потом.

– Як справи, голубе? – запитала привітно бабуся, але Петрик вже не вірив тій усмішці. – Знаєш, я вирішила допомогти тобі і розкрию таємницю: якщо ти подаруєш цей пульт іншій лівій дитині, то з тебе спаде прокляття цього пульта. Розумієш, що я тобі говорю? – запитала вона, дивлячись у його розширені від страху та обурення очі.

Він усе зрозумів. І зізнався перед своїм внутрішнім голосом, що в певній мірі задумався над пропозицією бабусі. Але, поміркувавши краще, усвідомив, що його батьки вже дуже старенькі, сестри – вже дорослі жінки, роз'їхалися по своїх домівках, а він, Петрик, залишився один. Його зруйноване життя близниться також до кінця і вже ніщо не верне йому світле майбутнє дитинства та юності. «Як я можу зруйнувати життя невинній дитині? Ні, все закінчилось раз і назавжди зі мною...»

– Ну, чому мовчиш? – запитала бабуся, дивлячись на його схмурніле обличчя. – Он, дивись, біжить дівчинка – подаруй їй той пульт, вона його прийме з радістю, він їй дуже пригодиться! – засміялася бабуся і той сміх так розлютив Петрика, як ніколи в житті.

Але він ще сильніше стиснув у руці пульт:

– Ні, все закінчиться зі мною раз і назавжди! – мовив рішуче, без вагань, і пішов своєю дорогою.

Увечері, лігши спати, докори совісті за скоєне ще з дитинства довго не давали йому спати, але він за ці роки вже звик з цим.

Прокинувшись уранці, він здивовано помітив, що знаходиться у якомусь великому ліжку. Кімната – начебто його, але знову якась більша. Хотів підбігти до вікна, визирнути надвір – але заплутався у дуже великому одязі і впав.

Хто це наді мною так жартує? І лише тоді побачив себе у дзеркалі, малого хлопчиська, яким він був стільки років тому!

– Петрику, ти вже прокинувся? – почувся приємний жіночий голос і на порозі з'явилася його гарна молода мама.

З цього ранку життя хлопчика змінилося назавжди. Пульт зник, немов під землю провалився. Щодня його чекала школа, однокласники й друзі, і світле дитинство. А от внутрішній голос не зник, він став надійним другом і порадиником Петрика. Відтепер вони завжди разом обдумували різні вчинки і ситуації, але на цей раз Петрик вірив і прислухався до зауважень друга.

Кінець

Марія ЧУБІКА

В зажурі літечко минає

Летить-минає жарке літечко. Останній його місяць відбуває його панування. Мачухи-зозулі давненько вже відкували своє, залишивши яєчка у чужих теплих гніздах. Відщебетав соловейко, але продовжують своє цвірінькання горобці, синички, ритмічно вистукує дятел, деркоче деркач, скрекотять сороки і каркають ворони, а лелеки вчать літати малих лелеченят.

Дні покоротшали, але й надалі гарячі-гарячі. Ми продовжуємо ходити в екскурсії. Сьогодні вдосвіта ми з дідусем вирушили по чорниці. Сонечко ще спало за Кимпою, коли ми вже йшли по стежці, що зивалася біля потоку, який тече Лазками. Там ми набрали холодної криничної води, сіли відпочити і зустрічали схід сонця у свій його красі.

Біля криниці красувався густий лісовий куш, верба і одинока струнка берізка, нахилена до води. Вона, мабуть, задивилася на свою вроду, яка відбивалася у дзеркальній воді криниці. А вода, прозора-прозора, протікає срібним струмочком все далі і далі полями, а потім попід залізницею, далі селом і вливається в Тису. Цього літа він, не доходячи до села, висох через велику посуху.

Рушаємо далі і вже незабаром дорогу заступає нам густий зелений чагарник, в якому цього літа ми назбирали чимало грибів. Далі весело тріпочуть листочки тополь, немов вітають нас, таких вранішніх гостей.

– Доброго ранку, красуні! – кричу, а відлуння чутне далеко-далеко.

Скоро ми вже на полі. Дідусь веде нас у той куток, де знаходиться світла галявина.

– Господи Великий, яка краса! – каже і показує рукою густий чагарник, який заповнив усю галявину.

Великі, темні, мов чорні очка ягоди усміхаються до нас. Вони вкрили так рясно

тендітні стебельця, що ті похилилися майже до землі. Ми скоро назбирали повні жмені чорниць, а насамперед поласували ними, а опісля збирали їх у відерця. Нараз біля нас у чагарнику щось зашаруділо. Ми нашорошили вуха.

– Невже гадюка? – шепотом з острахом запитав братик.

Ми стояли як укопані. За мить з-поміж зелених стебельцят поволі вийшов їжачок. Він сміливо оглянув нас і знову увійшов, видно, поїсти смачних кислуватосолодких ягід.

Наші відерця скоро наповнилися і ми ще нарвали пучки стебел з ягодами, щоб подарувати їх бабусі, яка не змогла прийти з нами.

Ягоди і стебла чорниць – лікарські, їх використовують у чаях і настоях.

Коли гаряче сонечко піднялося над нашими головами і пекло-пекло, ми подалися під стару крилату дичку, перекусили, попили з термосу холодної води і прилягли на теплу землю між густою запашною травою.

Над нашими головами панувала неозора просторінь. Ми замилувались її голубінню. Ще довго ми б так лежали, але на безкрайому небі одна за другою почали появлятися білі хмарки, немов білі леbedі. Вони затулювали собою розжарене сонечко. Повіяв легенький вітерець і ми на повні груди вдихнули чисте свіже повітря.

– Пора вертатися, – мовив дідусь і ми, як по команді, зібрали речі і рушили в долину. Дідусь говорив нам, чиї то поля і як називаються: Орним – вуйка Юращука, Брищі – вуйка Головчука, і ще назвав багато інших. Змучені, ми не поспішаючи йшли Хмеликами.

Скоро сонечко зайшло за горизонт і на нас дихнуло прохолодою.

А он і наш сад і бабуся, яка чекає на нас.

– Ура! Ура! – закричали ми з братом і кинулися до неї.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

СТЕПАНКО ТА МЕТЕЛИК БУДЬ ЛАСКА

Того вечора Степанко заснув без бабусиної казочки, без батьківського «надобраніч» і навіть без вечері, сумний і сердитий на всіх.

І як йому не сердитися на всіх, коли вони немов змовились між собою, ні разу не хочуть задовольнити його бажання, а все «зачекай трішки...» та «май терпіння...» Даремно він волає та горланить, ще й ногою тупає, бо вони все свої...

І ось так після коротенького хлипання та охкання заснув бідний Степанко, а Сон Чарівник поніс його на своїх крилах прямо до Казкового Царства і опустив перед кришталевою брамою, яку сторожили два величезні плюшеві Ведмеді.

– Гей, ану відступись! – крикнув Степанко до них.

– Чого тобі треба? – пробурмили один з них.

– Хочу увійти в Казкове Царство! – тупнув ногою Степанко.

– Ого-го, небоже!.. До Казкового Царства не можна увійти сяк-так... а треба мати ключ...

– У мене немає ніякого ключа... Відійдіть з дороги!.. – розлютився Степанко.

– А ти не сердись, малий, бо ми тут ні при чому... а ключ – це чарівне словечко, яке треба знати всім, хто заходить до Казкового Царства.

Що було робити бідному Степанкові? Відійшов убік, сів на пенюк і знову почав охкати та хлипати, позираючи крізь сльози на кришталеву браму, – єдиний вхід до Казкового царства.

– Чому плачеш, хлопчику? – почув Степанко тихий лагідний голосок.

– Хто це? – запитав, роздивляючись навкруг, але окрім чарівнобарвного Метелика, який пурхав у пахощах польових квіток, не побачив нікого.

– Не знаю чарівне слівце, а без нього Ведмедяги не хочуть впустити мене до Казкового Царства.

– О, та це небелиця! – замахав крильцями метелик. – Ти підійди до воріт і скажи їм моє ім'я, і от бочаш, як відразу вони дозволять тобі пройти.

– А як тебе звати, Метелику? – зрадив

Степанко.

– Будь Ласка, – відповів Метелик.

– Ну тоді я пішов, – піднявся з пенюка Степанко.

– Стривай! – аж скрикнув Метелик. –

В мене є ще одне ім'я, яке треба промовити після того, як тебе впустять.

– Яке?

– Гарно Дякую!

– Гарно Дякую? – здивувався Степанко.

– Так і не забувай, будь-що тобі треба від будь-кого, – назви швидко після просьби моє перше ім'я, а скоро після того, як буде виконано твою просьбу, назви друге, ти не забув його? Ану повтори!

– Гарно дякую! – скрикнув Степанко і помчав до кришталевої брами.

– Прошу, – відповів весело Метелик і полетів собі.

Зупинившись перед плюшевими Ведмедями, Степанко посміхнувся, а потім промовив до них:

– Впустіть мене, Будь Ласка!

– Проходь, проходь, Степанку, – відповіли в один голос ведмедики.

– Гарно Дякую, – додав Степанко.

В Казковім Царстві Степанкові було досить попросити будь-що і назвати ім'я Метелика Будь Ласки, і всі виконували його просьби, а він скоро після того називав і друге ім'я: Гарно Дякую.

Пробудившись, Степанко спочатку пожалів, що був то тільки сон, а потім подумав поспробувати, чи ці два імена не допоможуть йому і в дійсному світі.

– Мамо, подайте мені сніданок, – попросив увійшовши на кухню, і скоро додавив: – Будь Ласка!

В ту мить мати покинула все і прийшла на кухню.

– Гарно Дякую, – сказав Степанко після того, як мати подала йому сніданок.

– На здоров'я, синку, – посміхнулася здивована мати.

Від того дня у Степанка ніяких проблем. Будь Ласка та Гарно Дякую – обидва імена Метелика – чарівно впливають на тих, до кого звертається він за допомогою.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

ДОБРИДЕНЬ!

Сьогодні у житті моїм
Так ніжно, веселково...
Добрідень, мій учителю,
Добрідень, рідна школо!
Сьогодні першокласник я,
Мій день, неначе дивень.
Тому від серця щирого
Усім гукну: «Добрідень!»

Іванна БЛАЖКЕВИЧ

ПЕРШІЙ ДЗВІНОК

Вересень щедро сонцем зігрітий.
В школу повсюди сходяться діти.
Квіти барвисті в них у руках,
Вогники щастя ясніють в очах.
В кожного радісна усмішка сяє.
Дзвоником першим їх школа вітає.

Михайло МАМОРСЬКИЙ

ЧОГО Я ВЧУСЯ?

Вдома вчить мене матуся,
В школі вчить мене учитель
І сама я пильно вчуся
Рідним словом говорити.
Вчусь не тільки говорити,
А й читати і писати,
Щоби здивувались діти,
Щоб раділи мама й тато.
Щоб пішла між люди слава,
Щоб сказали: «От, дитинка!
Пильна, мудра і ласкава
Ця маленька українка!»

Леся ВОЗНЮК

**СЕРПЕНЬ
З ДІТКАМИ
ПРОЩАВСЯ**

Серпень скликав малюків
із річок, озер, ставків.
Назбирав дітей дрібних
серед квітів запашних.

Череду малят привів
із лісочків та садів:
– Прощавайте, любі діти,
вже минулось тепле літо.

Школа виплакала очі, –
привітати учнів хоче.
І дзвінок засумував,
бо улітку не співав.

Вдосталь я потішив вас,
розлучатися нам час.
Тож, школярки, бувайте,
та мене не забувайте.

Марійка ПІДГІРЯНКА

ШКОЛА

Школо наша, школо,
Приголуб нас, мила,
Пригорни усіх нас,
Як голуб під крила.
Ти нас всіх научиш,
Як на світі жити,
Як зло оминати,
Як добро чинити.
Бджілоньки – на квіти,
Дітоньки – до школи,
Там збирають мудрість,
Як мед у полі бджоли.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючка та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

(Продовження з 58 числа)

VIII

І раптом під могутніми кроками затріщали кущі і пролунав голос Бегемота Гіпопотамовича:

— А що це тут робиться серед ночі? Га?

Шакал Бацила гикнув, брязнув ліхтарем об скелю і шаснув у темряву. Та Кося Вухань, Колько Колючка, Зіна Бебешко і Раїска Мняу разом ввімкнули свої світлячкові ліхтарики, і шакал дзигною закрутився на місці.

Бегемот Гіпопотамович підняв свою важезну ногу і наступив шакалові на хвіст.

— Ой-ой-ой! — пронизливо завищав шакал Бацила. — Ай-яй-яй!.. Я більше не буду!.. Ой-ой-ой!.. Пустіть!.. Пустіть!..

— Фу! Який у тебе голос немелодійний! Гидко слухати! — скривився Бегемот Гіпопотамович. — Забирайся геть!

Одпустив шакала ще й добряче піддав йому ногою.

— Хай біжить! Тепер він назавжди забуде дорогу до нашого лісу.

Шакал Бацила з гвалтом сторчголов покотився у чагарі і одразу зник.

— Ой, спасибі! — загукали в один голос

Зіна Бебешко і Раїска Мняу. — Ви врятували нас. Але як ви опинилися тут?!

— А це ось він мене покликав, — сказав Бегемот Гіпопотамович, обережно піднімаючи з землі свій золотий тромбон. — Я почув його голос і по слуху прибіг сюди. От що значить музика!..

Кося й Колько презирнулися і почервоніли — як вони й подумати могли, що Бегемот Гіпопотамович узяв портфель...

А Вовчик Вовченко стояв, низько-низько похиливши голову, і сльози капали з його очей на землю.

— Покарайте мене... Що хочете, робіть! Але я... я більше не буду... Чесне слово... — ледь чутно схлипнув він. І такий він був нещасний, що боляче було дивитися на нього.

«Ех, Вовчику, Вовчику! Дурненький ти, дурненький!..» — подумали всі.

Звичайно, можна було сказати, що він сам винен в усьому, що якби він по-іншому

поводився, то... Але він і сам це розумів.

Доля його й так покарала. Нелегко переживати такі хвилини...

І ніхто йому нічого не сказав. Бо всі вони були добрими — і Кося Вухань, і Колько Колючка, і Зіна Бебешко, і Раїска Мняу. І, звичайно, Бегемот Гіпопо-

тамович.

— Ну, а тепер ходімо додому! — сказав Бегемот Гіпотамович, підніс до рота золотий тромбон і заграв.

І вони рушили.

І Кося Вухань (недарма ж він мав абсолютний слух і був «цяця-ляля») заспівав пісню, а всі підхопили:

*Дуже нас колись лякали
Хулігани і шакали.
Ми боялися, тремтіли,
Слова їм сказати не сміли.*

*А тепер, а тепер
Ми не боїмося —
З хуліганів ми тепер
Дружно сміємося.*

Гей! Гоп! Тру-ля-ля! До-ре-мі-фа-соль-ля!..

А ще в тій пісні співалося про те, як добре вчитися в школі, і вивчати іноземні мови, і музику, і математику, і все-все інше. Вони йшли і співали.

І враз несподівано з-за лісу піднялося сонце. І освітило землю.

І заграло-зблищало на золотому тромбоні Бегемота Гіпотамовича.

І заспівали-защебетали в лісі пташки.

І по-ранковому запахли квіти.

— Що? Серед ночі зійшло сонце? — здивовано скажеш ти. — Так не буває. Навіть у казках.

Що ж, я згоден з тобою.

То було справжнє диво!..

Але спробуй, друже мій дорогий, хоч раз перебороти в своїй душі страх, і ти зрозумієш, що нічого дивного в цьому немає.

Ти побачиш, як серед ночі зійде для тебе сонце.

І я від щирого серця бажаю тобі цього!..

(Кінець I частини.

Продовження у наступному числі)

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

Україна

*Йде Пізнайко по шляхах,
По зарошених стежках
І питає в дітлашні:
— Це ж чії дзвенять пісні?
— Наші.
— А оці рясні лани,
Що не змірять ширини?
— Наші!
— А оці густі ліси
Дивовижної краси?
— Наші.
— А чії стрімкі річки
Мчать до моря навпрошки?
— Наші.
— А чії гірські верхи
Височіють навкруги?
— Наші.
— А осяяні міста,
Де малеча вироста?
— Наші.
— А матусі та батьки
Цих країв трудівники?
— Наші.
— Як же зветься ця земля,
Гарна зблизька і здаля?
— Україна.*

Ліна КОСТЕНКО

Усе моє, все зветься Україна

*Буває, часом спіню від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,—
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься — Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.*

Англійська народна казка

Чаклунова книжка

Колись-то на півночі Англії жив могутній чаклун. Він володів усіма мовами, які тільки були, і знав усі таємниці світу. А ще мав грубезну книжку із залізними застібками на палітурках. Книжка лежала у нього в покаях, прикута до ніжки стола, а стіл був міцно прибитий до підлоги. Перш ніж читати книжку, чаклун одмикав її залізним ключем, якого завжди носив із собою.

От якось чаклунів учень, якому було заборонено навіть підходити до книжки, влучив мить та й прокрався в покої, коли господар пішов із дому. Бачить учень: у кутку стоїть дзеркало, та не просте – в ньому видно геть усе, що робиться на світі. Була тут і чарівна мушля. Прикладеш до неї вухо – і чуєш, що тільки заманеться.

Та даремне учень вдивлявся в дзеркало – у ньому лиш хмари табунами пливли і дим клубочився. Даремне прислухався й до мушлі – в ній тільки шуміло щось та хлюпало, ніби морські хвилі.

Глянув учень на стіл – о радість! Лежить чаклунова книжка незамкнена. Розгорнув її учень і, водячи пальцем, прочитав уголос один рядок. І щойно

він це зробив, як задвигтів увесь будинок, розступилися стіни і з'явилось величезне страховисько. Очі йому палали, із рота вихоплювалось полум'я. Це був чаклунів служка.

– Наказуй! – заревів він.

Учень украй розгубився і, кивнувши на герань, вигукнув перше-ліпше, що спало йому на думку:

– Полий квіти!

Служка зник, та вмить вернувся з діжкою води. Вилив він ту воду на квітку й миттю приніс другу діжку з водою. Далі третю, четверту. Носить та поливає. Вже у кімнаті справжнісіньке озеро. Вже вода вікон сягає. А він ллє та ллє.

– Ой, годі! Годі! – благає учень.

А служка не зважає, бо, щоб зупинити його, треба було знати особливе слово.

Тим часом води ставало більше й більше. Учень виліз на стіл. А вода його й там дістала. Ось-ось накрис з головою.

На щастя, додому вернувся чаклун. Прочинив двері, побачив, що скоїлось, вигукнув потрібне слово. І щез служка, ніби крізь землю провалився.

А учень довго ту воду вичерпував та відрами надвір виносив...

Загадки про родину

від Жанни ВОВК

Я люблю свою родину
І привітну, і гостинну.
Ви, малята, не чекайте.
Хто є хто? Відповідайте!
Ніжна, лагідна і мила,
На цей світ нас народила.
Я до неї пригорнуся,
Це ріднесенька... (вълшпк)

Ще рідня у мене є!
Всім питання задає,
І вертлява, й невеличка,
Моя люба це ... (вкьпшзээ)

Хто усіх нас захищає,
Матінці допомагає?
З ним нічого не боюсь,
Здогадались? Це... (чълшпш)

Ще голубонька рідненька –
Добра, мила і старенька.
Я ніколи не журюся,
Бо у мене є ... (вълорд)

З ним ніколи не сварюся,
Іграшками поділюся.
Буду з ним дружити, грати.
Познайомтесь, це мій ... (чълшпшд)

Сивий, мудрий і поважний.
Заклопотаний, відважний.
Всього я в житті навчусь,
Бо зі мною мій ... (чълрор)

Цікаво знати!

Риба з прозорою головою

Рибка з прозорою головою! Виявляється, є і така. Саме про цю унікальну океанічну жительку ми розповімо вам сьогодні.

Живе чудо-рибка в Тихому океані, біля берегів північної Японії, Курільських островів, а також біля західного узбережжя Канади і США.

На латині її назва звучить *Macropinna microstoma*, українського або англійського аналога їй не придумали досі. Подібних цій риби не знайти у всьому світі. Прозора голова її покрита такою ж прозорою оболонкою і заповнена рідиною, навіть кістки навколо очей – і ті прозорі.

Очі зовсім не схожі на органи зору звичайних риб. Вони розташовані всередині голови і дивляться крізь оболонку тільки в одному напрямку – вгору. А там, де мали б розташуватися очі, у риби з прозорою головою ніздрі.

Відкрив незвичайну рибу Вільям Чапман в 1939 році.

Мавпячі носи

У мавпи Кахау ніс, як у клоуна. Звислий огірок – довжиною сантиметрів десять.

Чим старший самець, тим довший у нього ніс – висить, закриваючи рот. І коли цей носач їсть, лапою відсуває в бік свій нескладний «огірок»-ніс.

А навіщо йому

такий ніс? Щоб голосніше кричати! «Вимовляє» ніс-огірок гучні крики «Хонка-кіхонк».

Мавпи-носачі ніколи не б'ються. Свої суперечки вирішують вони так: два самці сідають один навпроти одного – і давай кричати. Суть у тому – хто кого перекричить, той і переможець. А перекричить той, у кого ніс більший. Самець із меншим носом після такої дуелі з ганьбою тікає.

Снігові мавпенята

Смішні, але такі милі і пухнасті мавпенятка живуть у далекому Китаї. За довгу, м'яку шерсть їх прозвали сніговими мавпами, хоча насправді вони називаються *рокселановими ринопітеками*.

Ці мавпенята мають незвичайні носи – вони настільки маленькі, що, здається, їх узагалі немає.

Більшу частину життя незвичайні тварини проводять на деревах – так вони захищаються від небезпечних хижаків, які чатують на них на землі.

Дерева слугують основним джерелом їжі та є для снігових мавп прекрасним нічлігом.

Зими в Китаї досить холодні. Іноді сніг не розтає навіть у березні. Тож коли мороз дошкуляє особливо, мавпенята збираються разом та гріють одне одного теплом власних тіл. Холодної пори року їм доводиться харчуватися мохом, лишайниками та корою дерев, влітку вони люблять їсти різні плоди.

Розміри тіла цих мавп не перевищують 75 см, та зате який довгий у них хвіст!

Снігові мавпенята дуже охайні. Вони постійно доглядають за своєю шерстю та ще й іншим допомагають.

Людмила ДОРОШ

Сонце в калюжі

*– Ой біда, – мале зайчатко закричало, –
Подивіться, у калюжу сонце впало!
Йди скоріш, дядько-Бурмило, ти сюди!
Може, сонечко ти витягнеш з води.*

*Косолапий не барився й причвалав,
Лапи дужі у калюжу поринав –
Але сонечко тремтіло і зникало,
Від спасителів своїх щораз утікало.*

*– Ходи, вовче, нам потрібна допомога,
Виловить з калюжі сонце нам не змога!
Ти мішок ось цей міцненько потримай,
А ти, чапле, дзьобом сонце направляй, –*

*Зазивало зайченятко всіх звірят:
І лисичок, їжачків і білченят.
Але сонце зовсім зникло із води,
Воно мов би провалилося куди.*

*А згори за дієм цим Сова дивилась,
І від галасу та безладу втомилась:
– Уху-ху, – не витримала й завела,
Та в калюжі тій сонця зовсім нема!*

*Залишив вчорашній дощ довкіл води
Й сонце з неба задивилося туди.
Ви ж побачили відбиток сонця там,
Рятувать світило те не треба вам!*

*Підняло зайчатко голову у вись:
– Ой, і справді, сонце в небі, ти ж дивись!
– От пустун! – усі звірята засміялись
І щасливі хто-куди порозбігались.*

Народні прикмети про серпень

♦ У першій половині серпня погода постійна – зима буде довга.

♦ Якщо бджолина матка припиняє відкладати яйця у серпні (замість вересня) – зима буде рання і холодна.

♦ Якщо квіти білої водяної лілеї до восьмої ранку не піднімуться над поверхнею – по обіді буде дощ; коли ж зовсім не з'являться – до зливи чи похолодання.

♦ Якщо насіннева «парасолька» в моркви поникла – скоро занегодить.

♦ Перед дощем реп'ях розкриває свої колючки.

♦ Якщо вечірня зоря з червонистим відтінком, а призахідне сонце також розчервонілося – вночі збереться на грозу.

♦ Два вечори поспіль немає місяця, а зорі світять – на дощ.

♦ Якщо вранці трава суха – з обіду потягне хмарами.

♦ Стерня, ламаючись, тріщить – на дощ.

♦ Встановився східний вітер – припиняться літні дощі.

♦ Вранці з'являються густа роса й туман – на паркий день.

♦ Хмари «переливають кольори» – віщують грозу.

♦ Чим швидше «ростуть» на сході пір'їсті хмари, змінюючи форму, тим ймовірніша гроза.

♦ За половину серпня цвіла ожина – осінь очікується теплою.

♦ Раннє опадання листя – до ранньої зими.

♦ Грозовий серпень – на довгу осінь.

Сторінка народознавства

Свято з ароматом меду

14 серпня за новим стилем в народі святкують свято Маковія, яке в церковному календарі називається днем семи мучеників Маковейв. З цього дня розпочинається «спасівка» – піст, який триває два тижні. За народними переказами, колись великий піст тривав дев'ять тижнів, але Господь Бог змілувався над людьми і поділив його на 7 тижнів Великого посту і 2 – Спасівського.

На Маковія готували пісний борщ із грибами і намагалися зранку нічого не їсти, аж поки не вип'ють свяченої води. Освячена цього дня вода цінується не менше стритенської і вважається надзвичайно помічною від усіх хвороб. Мабуть тому це свято в народі ще називають Спасом водяним, або мокрим. Святять також колодязі, воду в річках.

Цього дня святити також свіжовикачаний мед у стільниках, щедро пригощаючись ним. Ритуальною їжею були «шулики» – прісні коржі з маком і медом. А також пироги, вареники, пампушки з маком, різноманітні медяники та маківники.

На Маковія кожний мав букет квітів, в якому обов'язково були великі достиглі голівки маку. Це «маковійчик» або «маковейка», в ньому можуть бути і чорнобривці, і жоржини, і айстри, і гвоздики, і барвінок, а також різні трави (які в народі називають зіллям, зіллячком): волошки, м'ята, чебрець, любисток, петрові батоги, полин, деревій, будяк-пристрітник.

Загалом, освячують усю городину: огірки, картоплю і навіть гарбузи. Святити несли також вінок із квітів і колосків, посередині якого ставили свічку. На Поділлі святити цілий сніп городини та зілля, обв'язаний червоною стрічкою. З ним урочисто обходили всю господу, хату, городи, сподіваю-

чись і наступного року отримати гарний врожай і примноження в господарстві.

«Маковійчики» найчастіше зберігали за іконою. Вважалося, що освячені зілля та городина чудодійно допомагають при багатьох захворюваннях. Так, моркву та кукурудзяні рильця вживали для лікування печінки; соняшник, настояний на горілці або відварений, нібито виліковував від лихоманки. Висушеними травами господині підкурювали корів, а дівчата мили волосся, «щоб коса росла до пояса». Освячений мак також був універсальним оберегом. Ним обсипали корів і господу «від усього лихого».

В народі побутувало повір'я, що мак допомагає від відьом, упирів і так званих «ходячих покійників». Ним обсипали навколо себе, роблячи так зване магічне коло, яке не могла подолати жодна нечиста сила.

Найчастіше використовували з цією метою самосійний мак, який називається «мак-видюк» або «мак-скакун». Вважалося, що відьми дуже боялися такого маку, особливо з першої маківки, яку вони намагалися вирвати на чужому городі.

Цікаво, що навіть зараз дехто з міських жителів зберіг цю народну традицію ставлення до маку як до оберегу. Наприклад, посипають маком біля порогу квартири, де народилася дитина, щоб їй не наврочила якась людина, що прийде провідати породіллю.

Нині свято Маковія – це своєрідне прощання з літом. Приємний спогад про роздолля, щедрість та красу природи. А збережений «маковійчик» холодною зимою нагадуватиме про цілющі квіти й трави, прекрасне сонячне літо, яке неодмінно настане знову.

Елизавета РАДІСНА

Розклад уроків

«Книжка – маленьке віконце, та через нього увесь світ видно»
Народна мудрість

Понеділок

1
2
3
4
5
6

Вівторок

1
2
3
4
5
6

Середа

1
2
3
4
5
6

Четвер

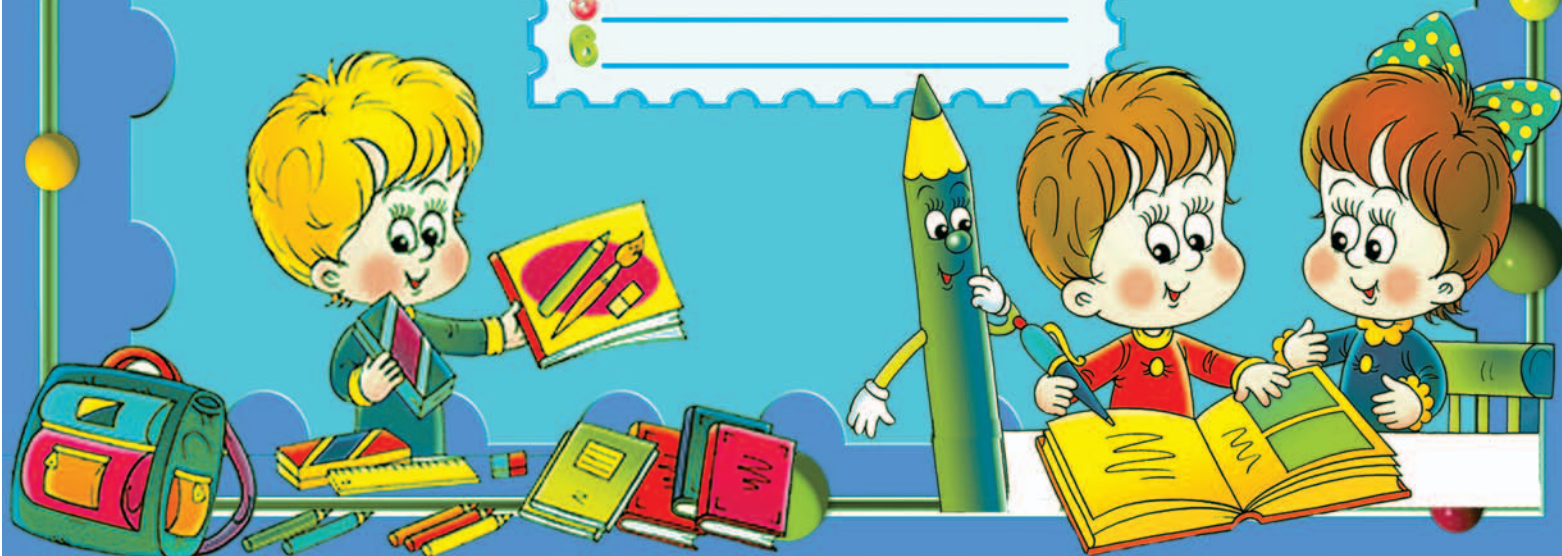
1
2
3
4
5
6

П'ятниця

Останній день канікул,
Моя свічка, догорів.
Готуйтеся до праці,
Маленькі школярі.

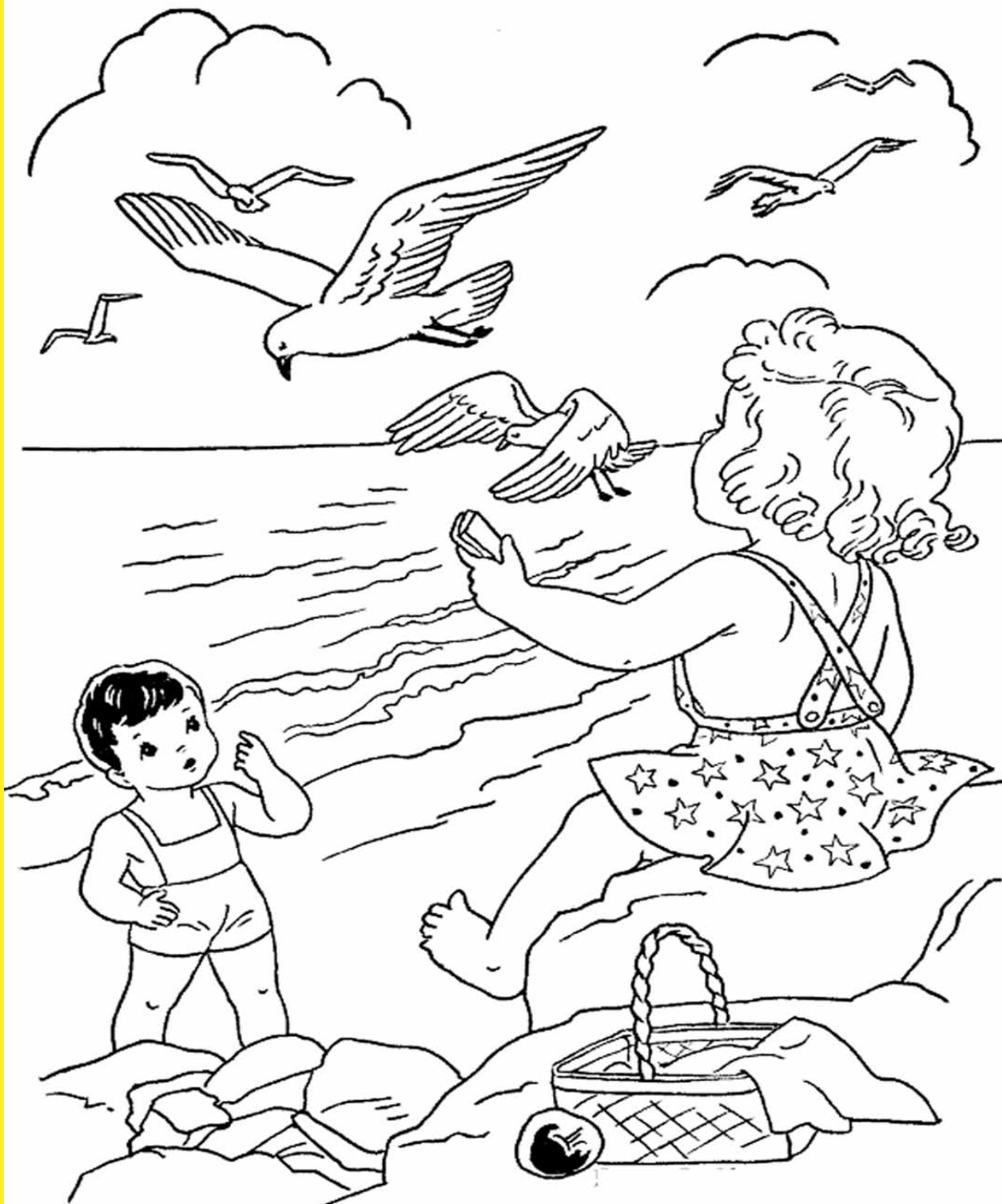
1
2
3
4
5
6

Ідіть завжди до школи
Веселі, не сумні,
Шукайте щастя, долі
В науці, у знанні.

Розмаляў сторінку

БАТЬКІВЩИНА

Слова: А.КАМІНЧУКА

Музика: В.ТАЛОВИРІ

УРОЧИСТО

По-ле, ліс, стеж-ка в га-ї у мо-їм от-чім кра-ї, тут жи-ве - мо ра-
 зом - я і ти, - на мо-їй Ук-ра - ї - ні, на мо-їй Бать-ків-
 щи - ні гар-но так ра-зом стеж-ко - ю йти. На мо-їй Ук-ра-
 ї - ні, на мо-їй Бать-ків-щи - ні гар-но так ра-зом стеж-ко - ю
 йти. Зе - ле йти.

Поле, ліс, стежка в гаї
 У моїм отчім краї,
 Тут живемо разом – я і ти, –
 На моїй Україні,
 На моїй Батьківщині
 Гарно так разом стежкою йти.

Зелені ліщина,
 Зацвітає калина,
 Степом котиться диво-луна, –
 Це моя Україна,
 Це моя Батьківщина,
 Що як тато і мама, – одна!..

Малюнок Ірини Алтухової, 10 років, Україна

Тішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Може фотографії, що подаємо в цьому номері, здивують вас. Та ніякої несподіванки тут немає. Зроблені вони далеко в Україні, в міжнародному літньому таборі Артек, де серед дітей із різних країн відпочивали і ваші друзі. Вони заприятювались, потоваришували. Вчіться добре й гарно, і такі «несподіванки» чекають і на вас. Адже минуло тепле літо, осінь настала і навчальний рік розпочався. Тривожний і веселий. Бажаємо всім вам наснаги, здоров'я, хороших успіхів у навчанні. Щастя вам усім!

Зліва направо: вчителька Юлія Кошка з м. Чернівці (Україна), Кодруца Осан (12 р., с. Рускова), Василь Ботіз (12 р., с. Рускова)

Спереду: Хопе (12 р., Кенія); *посередині зліва направо:* Маріус Савка (13 р., с. Рускова), Жаміма (13 р., Кенія), Саломе (13 р., Кенія), Мар'яна Доброцька – вчитель-супровідник, Марк (12 р., Кенія), Лаура (13 р., Кенія); *ззаду:* Лариса Симоняк (14 р., с. Рускова)

Зліва направо: *спереду:* діти з с. Рускова - Христина Дрозд (13 р.), Кодруца Осан (12 р.), Василь Ботіз (12 р.), Андрея Цудик (12 р., с. Репедя), Петронела Кулиняк (14 р.), Маріус Савка (13 р.), Мар'яна Доброцька – вчитель-супровідник; *ззаду:* Богдан Осан (14 р.), Андрея Симоняк (13 р.), Лариса Симоняк (14 р.), Ванесса Осташ (12 р.) – усі з села Рускова.